

NIKU

Norsk institutt for
kulturminneforskning

KOMM. OG REG. DEP
10 FEB 2004
03 13773-72
NR 405
Avd. BB 1 BY 1/FR

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 dep
0032 Oslo

Deres ref:
Vår ref: 89/04/560/MBo
Sted: Oslo
Dato: 6.2.2004

HØRING – NOU 2003: 24 MER EFFEKTIV BYGNINGSLOVGIVNING HØRINGUTTAELSE FRA NIKU

Vi takker for forespørselen om merknader til Bygningslovutvalgets første delutredning. Vi vil i det følgende konsentrere kommentarene til de punktene som har betydning for bevaring av eldre bebyggelse, som jo er NIKUs spesialfelt.

Dagens lov er i stor grad rettet mot nybygging. Det største omfanget av investeringer i byggebransjen er knyttet til eksisterende bygninger. Dette synliggjør at det er en skjev vinkling i dagens bygningslovgivning. Det er et stort behov for å bedre loven for å oppnå bedre tilrettelegging for oppfølging av inngrep i eksisterende bygninger og for å lette forståelsen av lovverket i forhold til eksisterende bygninger. Denne meldingen tar i liten grad opp dette problemet. Utredningen tar opp problemstillingen i noen grad – men da relatert til det å stille strengere krav til eksisterende bygg for at forskjellen mellom ny og gammel bebyggelse ikke skal bli så stor. Det er viktig med en god balansegang her. Å sette samme krav til eksisterende bygg som ny bebyggelse vil i mange tilfeller være tilnærmet umulig uten en tilnærmet fullstendig fornyelse eller store inngrep i eksisterende materialer/konstruksjoner. Dette vil gjelde på alle felt både de som går på sikkerhet, men også for eksempel på energiøkonomisering. Å sette samme energirammer til for eksempel eldre murgårder som til moderne bygg, vil føre til inngrep med store negative estetiske, kulturhistoriske og tekniske følger. Det arbeides for tiden med en veileder som skal føre til bedre forståelse for hvordan lovverket/kravene skal forstås for eksisterende (ikke bare verneverdige) bebyggelse. NIKU v/Marte Boro er engasjert av Riksantikvaren og Statens bygningstekniske etat i dette arbeidet. Gjennom dette arbeidet framkommer mange problemstillinger i møtet mellom det å skulle oppgradere/videreutvikle eksisterende bygg og krav i lovverket. Erfaringer herfra bør kunne være viktig i det videre arbeidet opp mot dette temaet.

Til punkt 8.1.5

Tiltak i tilknytning til gamle hus krever svært ofte kunnskap om historisk bygningsteknologi og kunnskap og erfaring i istandsetting av eldre hus. I en del tilfeller viser det seg at selv små hus kan kreve høy kompetanse. Det er eksempler på at byggeprosjekter har endt opp med riving fordi inngrepene er blitt gjort på en helt gal måte i forhold til de tekniske forutsetningene. Dette vil selvfølgelig ha særlig betydning for verneverdige anlegg og da spesielt fredete anlegg, men også for andre typer bygg hvor et istandsettingsprosjekt kan ende med økonomisk "katastrofe" pga av feil framgangsmåte. Vi anbefaler derfor at det vurderes om det kan settes krav til aktørene i prosessen i tilknytning til større istandsettingsarbeider for eldre verneverdige bebyggelse.

Et institutt i Miljøalliansen

NIKU hovedkontor
Dronningens gt. 13
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00
Telefax: 23 35 50 01

NIKU
Distriktskontor
Bispegt. 16
0191 OSLO
Telefon: 22 19 30 10
Telefax: 22 67 74 88

NIKU
Distriktskontor
Nedre Langgate 30 D
Postboks 570 Sentrum
3101 TØNSBERG
Telefon: 33 33 41 60
Telefax: 33 31 61 86

NIKU
Distriktskontor
Dreggsalm. 3
Postboks 4112 Dreggen
5835 BERGEN
Telefon: 55 90 23 70
Telefax: 55 23 05 19

NIKU
Distriktskontor
Kjøpmannsgt. 25
7013 TRONDHEIM
Telefon: 73 59 22 42
Telefax: 73 59 21 10

NIKU
Distriktskontor
Polarmiljøsentret
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00
Telefax: 77 75 04 01

Til punkt 8.2.5

I dette punktet konkluderes det med at utvalget vil vurdere å anbefale å sløyfe meldingsordningene og bare ha søknadsplikt, men innføre enklere krav til ansvar og kontroll for visse typer tiltak. Dette synes positivt. Vi vil framheve et aspekt ved dette som ikke er tatt opp i meldingen - vurdering av et miljøes sårbarhet og ønsket om bevaring av kulturhistoriske verdier. Slik det er i dag vil en del små, men betydningsfulle inngrep falle utenfor den kontroll lovverket bør sikre. Eks på dette kan være et lite tilbygg til et lite, men verneverdig bygg sårbart for endring, eller utskifting av viktige bygningsdeler f.eks. vinduer. Gjennom å gjøre dagens meldingspliktige tiltak søknadspliktig vil det ligge muligheter for å fange opp disse problemstillingene slik at betydningsfulle, men små tiltak blir vurdert nøyere, mens større, men ukompliserte tiltak kan behandles enklere.

Vern gjennom bygningsloven skjer i dag i stor grad gjennom regulering til spesialområde bevaring. En styrking av vernemuligheten gjennom byggesaksdelen av loven vil være en fordel. Det er i dag slik at riving kun kan nektes gjennom at eiendommen blir regulert til spesialområde bevaring. Det bør etableres en hjemmel knyttet til byggesaksdelen av loven som gir grunnlag for å nekte riving og skjemmende endring på bakgrunn av tap av kulturhistoriske verdier.

Vennlig hilsen

Eli Ulriksen
Kvalitetssjef